

Projectverslag

Deskundigheidsbevordering huiselijk geweld

Kindermishandeling 2007

Implementatie meldcode kindermishandeling voor de kinderopvang

Dit project is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de regio gemeenten Anna Paulowna, Harenkarspel, Den Helder, Niedorp, Schagen, Texel, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe.

Inhoudsopgave

Het project in vogelvlucht

- 1. Kindermishandeling**
- 2. Kinderen en kindermishandeling in de Kop van Noord-Holland**
- 3. Meldcode en instellingsprotocol kindermishandeling**
- 4. Doelgroep en plan van aanpak**
- 5. Voorlichting in de kinderopvang**
- 6. Voorlichting aan buurtnetwerken**
- 7. Coördinatie**
- 8. Aanbevelingen**

Bijlage 1: voorbeeld uitnodiging kinderopvang

**Bijlage 2: aankondiging training gespreksvoering kinderopvang
uitnodiging training gespreksvoering kinderopvang**

**Bijlage 3: aankondiging training buurtnetwerken
uitnodiging training buurtnetwerken**

Het project in vogelvlucht

In 2007 heeft in de Kop van Noord-Holland deskundigheidsbevordering huiselijk geweld rond kindermishandeling plaats gevonden voor de kinderopvang en in beperkte mate voor buurtnetwerken.

Doel was in eerste instantie het Noord-Hollandse protocol kindermishandeling te implementeren in de kinderopvang. Dit protocol biedt instellingen handvatten bij het opstellen van een eigen instellingsprotocol kindermishandeling.

Het Noord-Hollandse protocol is ontwikkeld door het Bureau Jeugdzorg / Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Alkmaar (BJZ/AMK) in navolging van het Amsterdamse protocol kindermishandeling. De keuze is gemaakt om voor onderwijs en jeugdgezondheid de ontwikkelingen zowel landelijk als regionaal af te wachten alvorens een aanbod te realiseren gericht op dit werkveld.

De regiogemeenten Anna Paulowna, Harenkarspel, Den Helder, Niedorp, Schagen, Texel, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe hebben voor de nodige financiering gezorgd.

Hieronder volgen de belangrijkste bevindingen uit dit project:

- In samenwerking tussen Steunpunt, BJZ/AMK en het Centrum voor Jeugdbeleid is de voorlichting rond het protocol voor de kinderopvang tot stand gekomen. Het Steunpunt heeft de werving rond het aanbod op zich genomen in de persoon van de projectleider Marja de Kinderen, BJZ/AMK heeft de uitvoering van de voorlichting en trainingen op zich genomen in de persoon van Ellen van Balen Walter (zelfstandig trainer). Het Centrum voor Jeugdbeleid heeft haar netwerk kinderopvang rond VAT en JAT projecten ingezet via Sabine Juckenack.
- Gestart is met het formuleren van de wensen in de werkgroep 'sociale routekaart' van het Centrum voor Jeugdbeleid. Op basis hiervan is gekozen voor:
 - a. een aanbod aan de hele kinderopvang om hun protocol te maken ofwel hun protocol te updaten
 - b. voorlichting over kindermishandeling aan medewerkers die dit nodig hadden
 - c. trainingsaanbod gespreksvoering met ouders over kindermishandeling.

Hierbij is door het Centrum voor Jeugdbeleid aangedrongen om specifiek aandacht te besteden aan de peuterspeelzalen. Dit is gevolgd.

Tot slot is de weg ingeslagen om de controle of instellingen voor kinderopvang daadwerkelijk een protocol kindermishandeling hebben neer te leggen bij de inspectie voor de kinderopvang van de GGD. Dit loopt nog.

- Er is zoveel als mogelijk was voorlichting op maat gegeven en aangeboden bij het maken of checken van het protocol. Hierbij is aangesloten bij de beschikbare tijd van eenieder, de bestaande samenwerkingsverbanden/bijeenkomsten en de behoefte. Soms leidde dit tot een combinatie op gemeente niveau, soms tot een speciaal ingepland overleg over het protocol (waarbij ook enkele instellingen van buiten de regio waren betrokken), soms tot het benutten van een avond die reeds was gepland voor de leidsters, soms tot één bijeenkomst, soms tot twee.
- Tweemaal is gebruik gemaakt van het aanbod van de trainingen van het PRIMO voor de kinderopvang.
- Ter afsluiting van het traject is een drietal trainingsbijeenkomsten aangeboden over gespreksvoering met ouders. De trainingsgroep Wilde Kastanje heeft aan de hand van een casus de gespreksvoering met ouders geoefend. Dit waren indrukwekkende bijeenkomsten.

Van de 26 betrokken instellingen hebben er 23 in enigerlei vorm aan het traject deelgenomen; ieder uitgaande van de eigen behoefte en van de mogelijkheden van de instelling. In het totaal hebben 150 medewerkers deelgenomen aan het traject.

Tijdens de bijeenkomsten hebben 256 deelnemers meegedaan. In de voorlichting rond protocol en kindermishandeling waren in het totaal 191 en bij de training gespreksvoering 65 deelnemers.

De verwachting was dat we 50% van de kinderopvang zouden bereiken. Dit is ruimschoots gelukt.

- De bijeenkomsten zijn door de deelnemers als heel positief ervaren omdat zo praktisch te werk werd gegaan. De netwerkfunctie tijdens de voorlichtingen was erg geslaagd.
- In samenwerking met BJZ is de training voor buurtnetwerken aangeboden. De inhoud van de training was gericht op risicovolle opvoedingssituaties, het protocol kindermishandeling, bespreken van zorgen met ouders, info over VAT, JAT, BJZ en de mogelijkheden van Eigen Kracht-conferenties. Ook hier was het onderdeel gespreksvoering voor velen het hoogtepunt van de training.
- Er heeft één training voor buurtnetwerken bestaande uit vier dagdelen plaats gevonden. Er waren 13 deelnemers van de vier netwerken uit Den Helder aanwezig.
- De training voor buurtnetwerken is goed bezocht en als heel zinvol geëvalueerd. Ook hier gaven diverse deelnemers aan dat zij de netwerkfunctie van de training erg geslaagd vonden.
- De aanbevelingen uit het project zijn:
 - Continuering aanbod
Deskundigheidsbevordering is iets van de lange adem. Voor de medewerkers is voortdurende herhaling of opfrissing noodzakelijk. Daarbij komt ook dat medewerkers wisselen.
 - Training gespreksvoering
De behoefte aan gespreksstraining komt uit de evaluatie nadrukkelijk naar voren. Hier kun je niet genoeg mee oefenen. Wel moet duidelijk zijn wie de gesprekken met ouders gaan voeren. En juist deze medewerkers hebben baat bij een training die hierop gericht is.
 - Casuïstiek bespreking
Het aanbieden van casuïstiek bespreking en oppakken in VAT en JAT verband zal nog opgepakt gaan worden.
 - Controle aanwezigheid instellingsprotocol
De meeste instellingen voor kinderopvang hebben inmiddels een protocol kindermishandeling. Het dient aanbeveling de controle hierop een plaats te geven bij de inspectie voor de kinderopvang van de GGD. Overleg hierover zal plaats vinden in maart 2008.

1. Kindermishandeling

Onder kindermishandeling wordt verstaan: elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die door ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid staat, actief of passief wordt opgedrongen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysieke of psychisch letsel (artikel 1 sub m, Wet op de Jeugdzorg, 2005).

Tenminste 1.6.% van de kinderen in Nederland wordt mishandeld. Uit recent Nederlands onderzoek blijkt dat dit percentage waarschijnlijk hoger ligt. ¹⁾

2. Kinderen en kindermishandeling in de Kop van Noord-Holland

In de Kop van Noord-Holland wonen 40.782 kinderen in de leeftijd van 0-20 jaar en deze kinderen zijn als volgt verdeeld over de negen gemeenten. In deze gemeenten komt bij het aangegeven aantal inwoners naar schatting de volgende aantallen mishandelde kinderen voor.

Gemeenten Gewest Kop van Noord-Holland	Omvang kinderen 0-20 jaar	Schatting omvang kindermishandeling
Anna Paulowna	3.801	61
Harenkarspel	13.662	219
Den Helder	4.301	69
Niedorp	3.189	51
Schagen	4.358	70
Texel	3.373	54
Wieringen	1.998	32
Wieringermeer	3.248	52
Zijpe	2.852	46
Totaal	40.782	654

Bevolkingscijfers 2006 (bron CBS)

¹⁾ Uit Amerikaans onderzoek (DHHS, 1996) blijkt dat minimaal 1,6% van alle kinderen per jaar mishandeld worden. NB. kindereengrens is 21 jaar (website: NIZW: expertisecentrum kindermishandeling). Recent onderzoek van Leiden en Amsterdam gaan inmiddels uit van hogere cijfers.

In januari 2006 is in de Kop van Noord-Holland het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld van start gegaan. Ruim een derde van het geschatte aantal gevallen van kindermishandeling in de Kop van NH wordt gemeld bij het BJZ/AMK en politie, zo blijkt uit de derde voortgangsrapportage van het Steunpunt Huiselijk Geweld in de Kop. Dat houdt in dat waarschijnlijk nog twee derde van de kinderen niet de juiste hulp ontvangt, omdat het niet bekend is dat er sprake is van kindermishandeling. In de regio was tot op dat moment maar beperkt aandacht gegeven aan voorlichting en de meldcode kindermishandeling. Een reden voor het Steunpunt om dit in 2007 op te pakken voor de kinderopvang.

3. Meldcode en instellingsprotocol kindermishandeling

Voor beroepsbeoefenaren die tijdens hun werk in contact komen met kinderen is een landelijke 'Meldcode Kindermishandeling' opgesteld.

Deze meldcode biedt instellingen handvatten bij het opstellen van een instellingsprotocol kindermishandeling. In een dergelijk protocol wordt o.a. vastgelegd de verdeling van de verantwoordelijkheden binnen de organisatie en de stappen die gezet kunnen worden na het signaleren van kindermishandeling.

Een aantal kinderdagverblijven heeft in het verleden al een meldprotocol kindermishandeling ontwikkeld. Het beeld ten aanzien van de peuterspeelzalen is een andere. Gezien de grote lokale afhankelijkheid en wijze van financiering is er een grote differentiatie in kwaliteit en professionaliteit. Veel is afhankelijk van de inzet en vooral betrokkenheid van de afzonderlijke besturen en medewerkers.

Een belangrijke andere ontwikkeling in de kinderopvang is de certificering. Onderdeel van de HKZ-certificering voor de kinderopvang is namelijk de eis dat de instellingen beschikken over een protocol kindermishandeling. Daaronder wordt begrepen het ontwikkelen en het naleven van een instellingsprotocol. De wet kinderopvang is op 1 januari 2005 in werking getreden.

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) stimuleert al een aantal jaren het gebruik van de meldcode in het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang, het onderwijs en de jeugdgezondheidszorg. Voor die sectoren is gekozen omdat zij het grootste bereik onder kinderen hebben. Beroepskrachten in deze sectoren dienen de meldcode te kennen en te gebruiken. Vooralsnog is het streven om de invoering van de meldcode te laten gebeuren op vrijwillige basis maar er zijn plannen van de landelijke overheid om het invoeren als verplichting vast te leggen in de Wet op de Jeugdzorg.

Het Ministerie van VWS gaf ook opdracht voor de uitwerking van de meldcode. De meldcodes zijn opgesteld door de beroeps- en branche organisaties en in 2004 heeft het landelijk Organisatie- en Adviesbureau Cap Gemini van de overheid de opdracht gekregen om de implementatie van de meldcode kindermishandeling te verzorgen in de drie sectoren, onderwijs, kinderopvang en jeugdgezondheidsdienst. Er zijn op dit moment daarom verschillende initiatieven om deze meldcode te implementeren in de deze drie sectoren.

De invoering van de meldcode en het instellingsprotocol leent zich om het onderwerp kindermishandeling / huiselijk geweld bij de diverse instellingen op de agenda te plaatsen. Het opstellen van een protocol is een belangrijke stap. Maar om goed te kunnen handelen bij vermoedens van kindermishandeling is het noodzakelijk dat er ook aandacht is voor na- of bijscholing over bijvoorbeeld het signaleren van kindermishandeling.

Primo ontwikkelde samen met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) in 2006 een (beperkt) provinciaal aanbod voor de implementatie van de meldcode aan de kinderopvang. Dit aanbod werd gefinancierd door de provincie. In dit kader is aan de kinderopvang in de regio Kop van Noord-Holland en West-Friesland een aanbod gedaan om te komen tot instellingsprotocollen. De werkwijze die hierbij werd gevolgd was: een informatiebijeenkomst voor directies / besturen kinderopvang (12 mei 2006), een bijeenkomst voor leidinggevendenden, een training voor aandachtsfunctionarissen kinderopvang en een werkbijeenkomst voor gemeenteambtenaren rond de meldcode.

De aanbeveling was in 2007 een vergelijkbaar 2^e traject aan te bieden in de Kop van Noord-Holland voor de instellingen kinderopvang die niet aan dit traject hebben kunnen deelnemen.

Gekozen werd om als eerste in 2007 een aansluitend traject te organiseren op de activiteiten van het Primo in de kindervang en daarbij ook beperkt aandacht te besteden aan buurtnetwerken.

4. Doelgroep en plan van aanpak

De doelgroepen van het project waren:

1. de werkers in de kinderopvang van zowel de peuterspeelzalen als de kinderdagverblijven. In de Kop van Noord-Holland zijn naar schatting 90 locaties voor kinderopvang.
2. de deelnemers aan de buurtnetwerken. Er zijn vier buurtnetwerken werkzaam in Den Helder

Oorspronkelijk was de opzet om de werkwijze van PRIMO te volgen en aparte bijeenkomsten te organiseren voor besturen/directies, aandachtsfunctionarissen kindermishandeling en voorlichting voor de leidsters. In overleg met de instellingen zijn we op maat en dicht bij de instellingen te werk gegaan.

Als eerste heeft een overleg plaats gevonden met de werkgroep 'routekaart zorgstructuur 0-4 jaar' in het Gewest Kop van Noord-Holland, later Centrum voor Jeugdbeleid. Er is aan de werkgroep een viertal keuzes voorgelegd:

- studiemiddagen per organisatie of geclusterd

- training van drie dagdelen
- coaching op maat van casuïstiek
- specifieke begeleiding per organisatie of geclusterd rond protocol kindermishandeling.

De keuze is gemaakt voor de vierde optie; kinderopvanginstellingen zonder instellingsprotocol wilden graag begeleiding bij het opstellen ervan en instellingen met een protocol wilden graag begeleiding bij het aanvullen ervan met de bevindingen van het Noord-Hollandse protocol.

Aansluitend kunnen de Voorschoolse Advies Teams (VAT) en de Jongeren Advies Teams (JAT)) de coaching op maat van de casuïstiek op zich te nemen.

Op basis van deze keuze is het volgende aangeboden:

- een aanbod aan de kinderopvang om hun protocol te maken ofwel hun protocol te updaten
- voorlichting kindermishandeling voor medewerkers die dit nodig hadden
- trainingsaanbod gespreksvoering met ouders over kindermishandeling.

In het aanbod was speciale aandacht voor de peuterspeelzalen.

Tot slot is aan het begin van het project afgesproken het checken van het hebben van een protocol een plaats te geven in de inspectie voor de kinderopvang van de GGD. De GGD zal dit verder een plaats gaan geven.

Los van het traject in de kinderopvang heeft een training plaats gevonden voor buurtnetwerken.

5. Voorlichting in de kinderopvang

Voorlichting op maat

Voor het aanbod aan de kinderopvang is gestart met een belronde langs de kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. De meeste reageerden enthousiast op het aanbod. Met elkaar is gekeken hoe het beste kon worden aangesloten bij de beschikbare tijd van eenieder, de bestaande samenwerkingsverbanden / bijeenkomsten en de behoefte. Soms leidde dit tot een combinatie op gemeente niveau, soms tot een speciaal ingepland overleg over het protocol (waarbij ook enkele instellingen van buiten de regio waren betrokken), soms tot het benutten van een avond die al was gepland voor de leidsters, soms tot één bijeenkomst, soms tot twee. Steeds is zoveel als mogelijk was op maat gewerkt.

Inhoud protocol voorlichtingen

Qua inhoud is een mix gemaakt van informatie over het Noord-Hollands protocol, ervaringen met bestaande protocollen, info over het 'levend houden' van het protocol, de zorgstructuur en zo nodig het bijspijkeren van de basiskennis kindermishandeling. Een voorbeeld van een uitnodiging is opgenomen in bijlage 1.

Tijdens het traject is tweemaal het genoemde traject van PRIMO ingepast. Eenmaal omdat een deelnemer er al aan had deelgenomen en hierop verder kon worden doorgegaan. De tweede maal is er een training in Schagen geweest voor de Kop van Noord-Holland

Training gespreksvoering met ouders

Ter afsluiting van het traject is een drietal trainingsbijeenkomsten aangeboden over gespreksvoering met ouders. De trainingsgroep Wilde Kastanje is gevraagd aan de hand van een casus de gespreksvoering met ouders te oefenen. De uitnodiging van training en het programma is te vinden in bijlage 2.

Er is gewerkt met een casus waarbij de deelnemers uitgebreid kunnen oefenen in het voeren van een gesprek met een ouder. De gekozen casus 'Jasmijn' staat centraal en is aangepast aan de praktijk van de werkers in de kinderopvang.

Het vertrouwde uitstekende concept van Wilde Kastanje is als volgt. Actrice Arianthe blijft het eerste half uur voor de deelnemers aan de training verborgen, maar luistert vanachter een afgeschutte plek mee naar antwoorden op de vraag aan de deelnemers wat door hen wordt verstaan onder grensoverschrijdend gedrag. Vervolgens toont Jasmijn (slachtoffer huiselijk geweld, overtuigend gespeeld door Arianthe) zich gedurende een minuut zwijgend aan de deelnemers, die vervolgens

worden uitgenodigd aan te geven wat zij hebben gezien. Na deze groepsoefening krijgen de deelnemers een casus op papier uitgereikt (zorgen rondom Kevin, driejarige zoon van Jasmijn en Malcolm, nakomertje, stil kind, schrikt snel, speelt alleen, haalt uit naar andere kinderen wanneer zij hem per ongeluk aanraken, heeft blauwe plekken op onderrug, gevraagd naar hoe dat is gekomen heeft Kevin "papa" gezegd) en wordt hen gevraagd de strategie van het gesprek in groepjes van drie uit te werken. Daarna begint de daadwerkelijke gespreksvoering.

Om de instructie behorend bij de rol van Jasmijn geheel te kunnen uitspelen, moest er zowel op maandagavond als op dinsdagochtend een extra ronde worden ingebouwd, waarin de deelnemers "alles mochten vragen wat zij maar wilden over de thuissituatie van Kevin". Wanneer Jasmijn openhartig aangeeft dat Malcolm (al erg lang werkloos, altijd thuis, kwade dronk) "erg losse handen" heeft en zowel Jasmijn als Kevin "op de huid zit", weet noch de maandagavond, noch de dinsdagochtendgroep daar goed raad mee. Zelfs de deelneemsters van wie bekend is dat zij al veel scholing hebben gehad (vier dagdelen training t.b.v. aandachtfunctionarissen, inclusief gespreksvoering en inclusief presentaties over het Steunpunt) kwamen ter plekke niet op de gedachte Jasmijn te informeren over het bestaan van het Steunpunt. Verschillende leidsters uit de groep vonden dat er in situaties als deze het best contact kan worden opgenomen met het VAT ("hebben we net een voorlichtingsochtend van gehad en die zijn hiervoor"). Een paar leidsters gaf aan in een situatie als deze advies te vragen bij het AMK, terwijl anderen lieten weten dat de verantwoordelijkheid in situaties als deze niet meer bij hen ligt, maar bij de leidinggevende (die dan ook het gesprek voert; "hoeven wij gelukkig nooit te doen").

Uit het voorgaande blijkt dat gespreksvoering nog steeds als erg lastig wordt ervaren. Als de mogelijkheid bestaat dat "anderen" deze taak overnemen, dan geeft men deze taak graag uit handen.

Het twee sporen denken (moeder Jasmijn na haar "outcoming" informeren over hulp bij huiselijk geweld en tegelijkertijd de verantwoordelijkheid als leidster voor het welzijn van Kevin benadrukken en bijbehorende stappen nemen) zou door aandachtfunctionarissen moeten worden benadrukt.

Er is een groot verschil tussen deelnemers met en zonder voorkennis (in de zin van gekregen voorlichting of (korte) training Huiselijk Geweld) merkbaar. Deelnemers zonder voorkennis geven al tijdens de introductieronde blijk van "worsteling" met de thematiek ("wat is nu eigenlijk mishandeling?").

De feedback van Wilde Kastanje richt zich vooral op communicatieve vaardigheden (wat neem je concreet waar, welke hypothese heb je, wat "wappert" er in je maag?). De feedback sluit het beste aan bij die beroepsgroepen die goed op de hoogte zijn van het in- en extern traject en de sociale kaart.

Resultaten

Er is enthousiast gebruik gemaakt van dit aanbod en bijna alle organisaties voor kinderopvang hebben meegedaan. Van de 26 betrokken instellingen hebben er 23 in enigerlei vorm aan het traject deelgenomen. Ieder uitgaande van de eigen behoefte en van de mogelijkheden van de instelling. In het totaal hebben 150 medewerkers deelgenomen aan het traject.

Tijdens de bijeenkomsten hebben 256 deelnemers meegedaan. In de voorlichting rond protocol en kindermishandeling waren in het totaal 191 en bij de training gespreksvoering 65 deelnemers.

De verwachting was dat we 50% van de kinderopvang zouden bereiken. Dit is ruimschoots gelukt. Ook peuterspeelzalen zijn goed bereikt.

Hieronder volgt een overzicht van de deelname van de verschillende instellingen voor kinderopvang:

Gemeente	Organisatie	Protocol + voorlichting		Gespreksvoering	
		datum	aantal deeln.	datum	aantal deeln.
Anna Paulowna	SKAP AP PSZ	29-nov	1	7 febr.	1
	ST. KDV AP	29-nov	1	7-feb	4
Den Helder	St. KO Den Helder	16-1-2008	18		
			0		0
	PSZ Buurthuis Centrum		0		0
	St. Vrije PSZ De kleine prins		0	7-feb	1
	Knutselclub 't Hartediefje		0	7-feb	2
	St. Peuterplezier	PRIMO *)	1	28-jan	6
Harenkarspel	St. PSZ Harenkarspel	26-nov	18	29-jan	9
		6-dec	1	28-jan	2
				29-jan	3
				7-feb	1
Niedorp	St. KO Harenkarspel	29-nov	1	28-jan	5
		16-jan	6		
	St. KO Niedorp PSZ	30-aug	12	7 febr.	2
		6-sep	12		
	KO De Hooijbergh	26-sep	2	28-jan	2
Schagen	PSZ Schagen	10 okt.	2		
		18-okt	7	7-feb	1
	St. KO Regio Schagen	23-okt	10	7-feb	4
Texel	St. Pharos PSZ	20-nov	10		
		29-nov	1	29-jan	1
	Vrij gevestigd 't Sterrekind	16-jan	18	7-feb	2
		6-nov	6		0
		14-dec	6		
		15-jan	4		
	KO Texel	6-nov	1		0
Wieringen	St PSZ Wieringen	14-dec	2		
		15-jan	2		
	KO De Prikballon	6-nov	1		0
Wieringenmeer	St. PSZ Wieringermeer	14-dec	2		
		15-jan	2		
		24-okt	1	PRIMO*)	6
	KO Catalpa	16-nov	6		0
Zijpe	St. PSZ Wieringermeer		0		0
			0		0
	St. PSZ Wieringermeer	24-okt	1	28-jan	1
	KO Catalpa	22-nov	2	29-jan	3
Zijpe	St. KO Zijpe PSZ	23-jan	6	7-feb	3
		18-okt	7	7-feb	1
		26-sep	2		

		10-okt	2		
	KO Hoi Pipeloi	24-okt	2	28-jan	5
		22-nov	2		
		14-dec	3		
		15-jan	3		
	KO De Pettevlet aan Zee	26-sep	2		0
		10-okt	2		
Schoorl	St. KO Schoorl	29-nov	1		0
Avenhorn	St. KO Avenhorn	29-nov	1		0
Egmond		29-nov	0		0
Totaal			191		65

6. Voorlichting aan buurtnetwerken

In samenwerking met BJZ is de training voor buurtnetwerken aangeboden. Voor de uitnodiging zie bijlage 3. Hierop hebben 13 deelnemers van de vier netwerken uit Den Helder gereageerd. De samenstelling van de groep was heel divers: diverse intern begeleiders van scholen, een jeugdarts, een wijkagent, 2 leerplichtambtenaren. De inhoud van de training was gericht op risicovolle opvoedingssituaties, het protocol kindermishandeling, bespreken van zorgen met ouders, info over VAT, Jat, BJZ en de mogelijkheden van Eigen Kracht-conferenties. De bijeenkomsten zijn goed bezocht en als heel zinvol geëvalueerd.

Het onderdeel gespreksvoering was voor velen het hoogtepunt van de training. De gebruikte methodiek (met actrice Ilse Roelofsen zijn vooraf twee verschillende rollen doorgesproken aan de hand van een instructie. De gebruikte methodiek - de actrice blijft in haar rol - spreekt erg aan. Veelgehoord commentaar:

"levensecht", "zo ken ik ze (moeders) inderdaad", "vergeleken bij deze methode, zijn rollenspelen maar geklungel", "staat heel dicht bij onze praktijk", "hier zouden wij een paar dagdelen van moeten hebben".

De veelheid aan informatie in de vorm van aparte presentaties over Eigen Kracht, VAT/JAT en BJZ, maakte de training "overvol". Hoewel op zichzelf allemaal heel waardevol, vonden een aantal deelnemers het geheel "teveel voor één training".

Het multidisciplinaire karakter van de training werd door iedereen als zeer waardevol ervaren. Het was heel boeiend om de zeer verschillende insteek vanuit ieders beroepsachtergrond te ervaren.

Diverse deelnemers gaven te kennen dat zij de netwerkfunctie van deze training erg geslaagd vonden.

7. Coördinatie

De bedoeling was dat BJZ / AMK de organisatie van het project op zich zou nemen. Door wisseling van personeel heeft de projectleider van het Steunpunt, Marja de Kinderen, in samenwerking met voormalig AMK-trainer Ellen van Balen Walter dit op zich genomen. Eind 2007 is de afdeling voorlichting en deskundigheidsbevordering van BJZ/AMK opgeheven.

In 2007 is het Gewest Kop van Noord-Holland opgeheven en is het Centrum voor Jeugdbeleid ontstaan. De perikelen rond het voortbestaan hiervan heeft de gedachte bemoeilijkt om de voorlichting en deskundigheidsbevordering van het project organisch te laten overvloeien in bespreken van casuïstiek en het oppakken in VAT en JAT verband. Voor zover als mogelijk was, is het aan de orde geweest.

8. Aanbevelingen

De bevindingen zijn dat de sector kinderopvang uit een enthousiaste groep mensen bestaat, die een goede interne motivatie hebben tot het volgen van voorlichtingen. Het onderwerp leeft in de kinderopvang.

De aanbevelingen uit het project zijn:

Aanbeveling 1 - Continuering aanbod

Deskundigheidsbevordering is iets van de lange adem. Voor de medewerkers is voortdurende herhaling of opfrissing noodzakelijk. Daarbij komt ook dat medewerkers wisselen.

Aanbeveling 2 – Training gesprekstraining

De behoefte aan gesprekstraining komt uit de evaluatie nadrukkelijk naar voren. Hier kun je niet genoeg mee oefenen. Wel moet duidelijk zijn wie de gesprekken met ouders gaan voeren. En juist deze mensen hebben baat bij een training die hierop gericht is.

Aanbeveling 3 – Casuïstiek bespreking

Het aanbieden van casuïstiek bespreking en oppakken in VAT en JAT verband moet nog uitgewerkt gaan worden.

Aanbeveling 4 – Controle aanwezigheid instellingsprotocol

De meeste instellingen voor kinderopvang hebben inmiddels een protocol kindermishandeling. Het verdient aanbeveling het checken hiervan een plaats te geven in de inspectie voor de kinderopvang van de GGD. Overleg hierover zal plaats vinden in maart 2008.

Bijlage 1: voorbeeld uitnodiging kinderopvang

in samenwerking met

BUREAU JEUGDZORG
NOORD-HOLLAND

Uitnodiging Protocol kindermishandeling/huiselijk geweld kinderopvang

Hierbij bevestigen wij dat u bent ingeschreven voor de bijeenkomsten over protocolontwikkeling kindermishandeling/huiselijk geweld in het kader van de meldcode kindermishandeling.

- Plaats:** GGD Hollands Noorden
Grotewallerweg 1 (op witte paal)
Schagen
0224 720620

Ruimte 1
- Data en tijd:** Woensdagmiddag 24 oktober van 13.00 – 16.30 uur
Donderdagochtend 22 november van 9.30 – 12.30 uur
- Trainer:** Ellen van Balen Walter (trainer)
- Vorbereiding:** Er zal gebruik gemaakt gaan worden van het nieuwe Noord-Hollands Protocol Kindermishandeling dat te vinden is op www.protocolkindermishandeling.nl.
Graag van te voren bekijken.
Het protocol zelf wordt ook uitgedeeld tijdens de eerste bijeenkomst.
- Deelnemers:** Marja van Erven (KO Hoi Pipeloi)
Laura Plukker (KO Hoi Pipeloi)
Monique Grooff (Stichting PSZ Wieringermeer)
Michael Burm (Stichting PSZ Wieringen)

Advies- en Steunpunt
Huiselijk Geweld
Kop van Noord-Holland

BUREAU JEUGDZORG
NOORD-HOLLAND

Centrum Jeugdbeleid
Kop van Noord-Holland

in samenwerking met

Programma

Woensdagmiddag 24 oktober van 13.00 – 16.30 uur

- Kennismaking
- Inventarisatie leerwensen/doelen
- Het Noord-Hollands Protocol en routekaart doorgaande zorgstructuur
- Ervaringen met bestaande protocol
- Casuïstiekbespreking
- Huiswerk volgende keer

Donderdagochtend 22 november van 9.30 – 12.30 uur

- Gespreksvoering met ouders
- Moet het bestaande protocol worden aangepast/bijgesteld ?
- Hoe houd je het protocol “levend”?
- Wat is er nog nodig aan vervolg; deskundigheidsbevordering team, coaching vanuit VAT?

Korte info vooraf

KO Hoi Pipeloi

Heeft nog geen protocol kindermishandeling maar willen dit graag oppakken. Gaan er met z'n tweeën aan werken. Laura Plukker heeft training voor aandachtsfunctionaris gevolgd bij het Primo.

Stichting PSZ Wieringermeer

Heeft nog geen protocol kindermishandeling maar willen dit wel graag. Zijn sinds een jaar nieuwe stichting.

Stichting PSZ Wieringen

Hebben nog geen protocol kindermishandeling. Wel pedagogisch beleidsplan waarbij kan worden aangesloten. Zo ook een medisch protocol. Ook zij willen het graag oppakken.

Deze training is mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de gemeenten: Anna Paulowna, Den Helder, Harenkarspel, Niedorp, Texel, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe.

Postbus
1740 AH Schi

Reminder training oudergesprekken bij kindermishandeling en huiselijk geweld voor de kinderopvang.

Allereerst de beste wensen voor 2008!

Hierbij een reminder voor de inschrijving voor de training oudergesprekken bij kindermishandeling voor de kinderopvang.

Er zijn nog enkele plaatsen open.

Voor de training oudergesprekken bij kindermishandeling:		
maandagavond 28 januari	Den Helder	nog 2 plaatsen
dinsdagochtend 29 januari	Den Helder	nog 4 plaatsen
donderdagmiddag 7 februari	Schagen	nog 10 plaatsen

Voor het oprfrissen van de kennis kindermishandeling:		
woensdagmiddag 23 januari	Schagen	nog 9 plaatsen

Bij belangstelling graag snel inschrijven.
Voor meer informatie zie hieronder.

Met vriendelijke groeten,

Marja de Kinderen,
Projectleider Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland.

Training oudergesprekken bij kindermishandeling en huiselijk geweld voor de kinderopvang.

Ter afronding van de bijeenkomsten van het protocol kindermishandeling biedt het Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland een aantal trainingsbijeenkomsten aan om oudergesprekken bij kindermishandeling te kunnen oefenen.

Deze trainingsbijeenkomsten worden verzorgd door Roef Mensink, Roos Heuff en Arianthe Oudshoorn van Trainersgroep Wilde Kastanje (meer info: <http://www.wildekastanje.nl>) In de training wordt gewerkt met een actrice. Er wordt gewerkt met een casus waarbij de deelnemers uitgebreid kunnen oefenen in het voeren van een gesprek met een ouder. De gekozen casus 'Jasmijn' staat centraal en is aangepast aan de praktijk van de werkers in de kinderopvang.

Doel van de training is om te leren confronteren met behoud van de relatie. Daarbij komen de volgende vragen aanbod:

- Hoe kaart je concrete waarnemingen en zorgen aan, zonder daarmee het contact te verspelen?
- Hoe ga je om met eigen emoties? Hoe kun je dat wat bij jezelf gebeurt benutten in het gesprek?
- Hoe creëer je bereidheid bij de ander om opening van zaken te geven?
- Hoe ga je daarbij om met vragen om geheimhouding?
- Hoe kun je bereidheid bij de ander bewerkstelligen om hulpverlening te accepteren? Wanneer en hoe verwijst je door?
- Wanneer werk je samen met anderen, zowel intern als extern? Hoe kun je in het hele traject gebruik maken van interne protocollen, zoals het protocol kindermishandeling? Op welke manier kun je gebruik maken van het Steunpunt Huiselijk Geweld?

De trainer van Wilde Kastanje leidt het geheel en zorgt voor een veilig klimaat, waarin geoefend kan worden en alternatieven onderzocht worden. Er wordt veel aandacht besteedt aan het geven van opbouwende feedback. Tevens wordt datgene wat gebeurt op de spelvloer in verband gebracht met de praktijktheorie over huiselijk geweld, kindermishandeling en gespreksvoering bij emotioneel beladen onderwerpen.

De training bestaat uit één dagdeel. Maximum aantal deelnemers per dagdeel is 20. Er zijn geen kosten aan verbonden. Bij de bijeenkomst zal Ellen van Balen Walter aanwezig zijn.

De data training oudergesprekken kindermishandeling zijn:

maandagavond	28 januari	18.30 - 22.00 uur	Den Helder
dinsdagochtend	29 januari	9.00 - 12.30 uur	Den Helder
donderdagmiddag	7 februari	13.30 - 17.00 uur	Schagen

Voor degenen die voorafgaand aan dit trainingsdagdeel oudergesprekken graag de kennis over kindermishandeling willen opfrissen en hiertoe nog niet in de gelegenheid zijn geweest

bestaat er de
mogelijkheid deel te nemen aan een voorlichting.

De datum **voorlichting kennis kindermishandeling** is:

woensdagmiddag 23 januari 13.30 - 16.30 uur Schagen

Aanmelden

Inschrijven voor de training en voorlichting kan via
email steunpunthuiselijkgeweldkn@xs4all.nl
onder vermelding van naam, functie en instelling, emailadres en 1e en 2e datum van
voorkeur waarvoor je
inschrijft.

Na inschrijving ontvang je per email een bevestiging met programma en plaats. Er wordt
gewerkt op basis
van volgorde van binnenkomst.

HUISELIJK GEWELD, KOM ERMEE NAAR BUITE

BEL: 0900 234 55 66 (€ 0,10 PER MINUUT) MAIL: [INFO@HUISELIJKGEWELDKOPVANNOORDHOLLAND](mailto:INFO@HUISELIJKGEWELDKOPVANNOORDHOLLAND.NL)
SURF: WWW.HUISELIJKGEWELDKOPVANNOORDHOLLAND.NL

Via dit netwerk mag alleen email worden verzonden op basis van permissie.
Ervaart u deze email als ongewenst, klik dan [hier](#).

Verzonden aan mdekinderen@prok.nl door
steunpunthuiselijkgeweldkn@xs4all.nl | [Print / PDF versie](#) | Bekijk het
[privacy beleid](#).

Bijlage 2: uitnodiging training gespreksvoering kinderopvang

in samenwerking met

BUREAU JEUGDZORG
NOORD-HOLLAND

Uitnodiging

Training oudergesprekken kindermishandeling/huiselijk geweld voor kinderopvang

- Plaats:** GGD Hollands Noorden
Grote Wallerweg 1
Schagen
in: Lunchruimte
Zie routebeschrijving
- Data en tijd:** Donderdagmiddag 7 februari van 13.15 – 17.00 uur
- Trainer:** Roos Heuff en Arianthe Oudshoorn (Trainersgroep Wilde Kastanje)
Ellen van Balen Walter zal aanwezig zijn.
- Deelnemers:** zie deelnemerslijst

Programma:

13.15 – 13.30 uur	Binnenkomst met koffie/thee
13.30 – 13.35 uur	Welkom en intro door Ellen van Balen Walter
13.35 – 15.00 uur	Training Wilde kastanje
Casus Jasmijn
15.00 – 15.15 uur	Pauze
15.15 – 16.50 uur	Vervolg training
Casus Jasmijn
16.50 – 17.00 uur	Evaluatie en afsluiting

De voorlichting is mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de gemeenten: Anna Paulowna, Den Helder, Harenkarspel, Nieuw-Dirk, Texel, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe.

**Deelnemerslijst training oudergesprekken bij kindermishandeling en huiselijk geweld voor de kinderopvang.
Donderdagmiddag 7 februari 13.15 – 17.00 uur, Schagen.**

1.	Marieke Swart	Locatiehoofd KDV 't Schippertje wieringerwerf	kc.schippertje@catalpa.nl
2.	Yvonne Pronk	Locatiehoofd KDV De Pimpernel Nieuwe Niedorp	kc.schippertje@catalpa.nl
3.	Anna Boers	Peuterleidster SPS loc. Hummeltje Schagen	tanja.verhoeven@hccnet.nl
4.	Hetty Tishouser	Peuterleidster SPS, loc. De Speelboom	tanja.verhoeven@hccnet.nl
5.	Tanja Verhoeven	Leidinggevende St. Peuterspeelzaal Schagen	tanja.verhoeven@hccnet.nl
6.	Annelies Moreels	Peuterleidster SPS loc.Kikkerpoel Schagen	tanja.verhoeven@hccnet.nl
7.	Jacqueline Bakker	Leidster St. Psz Wieringermeer	m.grooff.st.peuterspeelzalen.wmeer@planet.nl
8.	Klasien van der Mark	Leidster St. Psz Wieringermeer	m.grooff.st.peuterspeelzalen.wmeer@planet.nl
9.	Monique Grooff	coördinator St. Psz Wieringermeer	m.grooff.st.peuterspeelzalen.wmeer@planet.nl
10.	Mascha de Wit	Unithoofd St. KO Regio Schagen	mascha.unithoofd@skrs.nl
11.	Margot Arends	Unithoofd BSO Schagen	margot.unithoofd@skrs.nl
12.	L.Blom-Naebbers	Groepsleidster Psz. Pippeloentje SKAP Annapaulowna	da.blom@quicknet.nl
13.	Hanny Welbers	St. Psz. Harenkarspel	80mok001@kpn-officedsl.nl
14.	Tessa van de Hert	Ons lieff- Annapaulowna	mhmulder@quicknet.nl
15.	Mariska Zoetelief	Jouw lieff Breezand	mhmulder@quicknet.nl
16.	?	KDV Mijn Lieff	mhmulder@quicknet.nl
17.	?	BSO	mhmulder@quicknet.nl
18.	Cathy Baars	Knutselclub 't Hartediefje	cathybaars@hotmail.com
19.	Miranda Bakker	Knutselclub 't Hartediefje	cathybaars@hotmail.com
20.	Marga Zomerdijk	KDV Niedorp	sknieinf@skniedorp.nl
21.	Corina Koeten	KDV Niedorp	sknieinf@skniedorp.nl

Bijlage 3: aankondiging training buurtnetwerken

Organiseert in samenwerking met

BUREAU JEUGDZORG
NOORD-HOLLAND

ADVIES EN MELDPUNT
KINDERMISHANDELING

LOKAAL JEUGDBELEID

Training Kindermishandeling/ Huiselijk Geweld

Doelgroep: leden buurtnetwerken 0-12 jaar Den Helder

Doel: vroegtijdig signaleren van kindermishandeling, kindermishandeling bespreekbaar maken met ouders,
kennis van meldcode

In de training komen aan de orde:

- Signalen van risicovolle opvoedsituaties
- Vormen van kindermishandeling en hun achtergronden
- Uw eigen referentiekader t.a.v zorgwekkende opvoedsituaties
- Zorgen objectiveren en concretiseren
- Handelen middels een stappenplan
- Informatie over de meldcode kindermishandeling
- Zorgen bespreken met ouders (praktijk oefeningen met trainingsacteur)
- Informatie over instanties en hun werkwijze:

-Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
-Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld KNH
-Hulpverlenende Instanties

Voorstel: (4 dagdelen van 3 uur)

dag	datum	tijd
dinsdag	4 september 2007	13.30 uur - 16.30 uur
donderdag	13 september 2007	13.30 uur - 16.30 uur

dinsdag 25 september 2007 13.30 uur - 16.30 uur (oefenen met acteur)
donderdag 4 oktober 2007 13.30 uur - 16.30 uur

Locatie: Bureau Jeugdzorg Noord-Holland, Het nieuwe Diep 33 te Den Helder

Voor aanmelden: Stuur een mail met naam, instelling, adres, telefoonnummer en emailadres naar voorlichting@huiselijkgeweldkopvan Noordholland.nl
Na aanmelding krijg je een bevestiging.

Deze training is mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de gemeenten: Anna Paulowna, Den Helder, Harenkarspel, Niedorp, Texel, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe

Via dit netwerk mag alleen email op basis van voorafgegeven toestemming worden verzonden.
Ervaart u deze email als ongewenst, klik dan [hier](#).

Verzonden aan m.de.kinderen@tiscali.nl door voorlichting@huiselijkgeweldkopvan Noordholland.nl | Bekijk het [privacy beleid](#).

Bijlage 3: uitnodiging training buurtnetwerken

in samenwerking met

BUREAU JEUGDZORG
NOORD-HOLLAND

Centrum Jeugdbeleid
Kop van Noord-Holland

Uitnodiging training Kindermishandeling/Huiselijk Geweld voor buurtnetwerken najaar 2007

Hierbij bevestigen wij dat u bent ingeschreven voor de training Kindermishandeling/Huiselijk Geweld.
Let op: plaats is gewijzigd!

- Plaats:** Lands End (bij de kade van de boot naar Texel)
Havenplein 1
1781 AB Den Helder
- Data:** Dinsdagmiddag 4 september
Donderdagmiddag 13 september
Dinsdagmiddag 25 september
Donderdagmiddag 4 oktober
- Tijd:** 13.30 – 16.30 uur
- Trainer:** Ellen van Balen Walter (trainer)
- Vorbereiding:** Er zal gebruik gemaakt gaan worden van het nieuwe Noord-Hollands Protocol Kindermishandeling dat te vinden is op www.protocolkindermishandeling.nl. Graag van te voren bekijken. Het protocol zelf wordt ook uitgedeeld tijdens de eerste bijeenkomst.
- '1001 verhalen, De praktijk van de Eigen Kracht-conferentie'. Zoveel conferenties betekent dat er veel verhalen beschikbaar zijn over de manieren waarop mensen zelf een plan maken voor de toekomst. Boekje wordt uitgedeeld op 4 september.
- Meer info:** Op de websites:
<http://www.huiselijkgeweldkopvan Noordholland.nl/>
<http://www.protocolkindermishandeling.nl/>
<http://www.eigen-kracht.nl/>

Deze training is mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de gemeenten: Anna Paulowna, Den Helder, Harenkarspel, Nieldorp, Texel, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe.

Advies- en Steunpunt
Huiselijk Geweld
Kop van Noord-Holland

BUREAU JEUGDZORG
NOORD-HOLLAND

in samenwerking met

Centrum Jeugdbeleid
Kop van Noord-Holland

Programma training

Dinsdagmiddag 4 september 2007

13.15 – 13.30 uur	Binnenkomst en koffie/thee
13.30 – 15.00 uur	Welkom door Marja de Kinderen, projectleider Steunpunt

Start training met Ellen van Balen Walter <ul style="list-style-type: none">▪ Kennismaking▪ Introductie programma▪ Inventarisatie informatiebehoeften, leervragen en doelen van deelnemers▪ Vormen van kindermishandeling en hun achtergronden |
15.00 - 15.15 uur	Pauze (thee/koffie)
15.15 – 16.00 uur	Vervolg training ▪ Signalen van risicovolle opvoedsituaties▪ Het eigen referentiekader t.a.v. zorgwekkende opvoedsituaties
16.00 – 16.30 uur	Over Eigen Kracht-conferenties door José Welten (regiomanager Eigen Kracht KNH)
16.30 uur	Afsluiting

Donderdagmiddag 13 september 2007

13.15 – 13.30 uur	Binnenkomst en koffie/thee
13.30 – 15.00 uur	Training met Ellen van Balen Walter ▪ Handelen middels een stappenplan▪ Informatie over de meldcode kindermishandeling
15.00 - 15.15 uur	Pauze (thee/koffie)
15.15 – 16.30 uur	Vervolg training ▪ Informatie over Noord-Hollands Protocol kindermishandeling
16.30 uur	Afsluiting

Advies- en Steunpunt
Huiselijk Geweld
Kop van Noord-Holland

BUREAU JEUGDZORG
NOORD-HOLLAND

Centrum Jeugdbeleid
Kop van Noord-Holland

in samenwerking met

Dinsdagmiddag 25 september 2007

13.15 – 13.30 uur	Binnenkomst en koffie/thee
13.30 – 15.00 uur	Training met Ellen van Balen Walter en trainingsacteur Ilse Roelofsen <ul style="list-style-type: none">▪ Zorgen bespreken met ouders▪ Oefenen gespreksvaardigheden
15.00 - 15.15 uur	Pauze (thee/koffie)
15.15 – 16.00 uur	Vervolg training <ul style="list-style-type: none">▪ Vervolg oefenen gespreksvaardigheden
16.00 uur	Afsluiting

Donderdagmiddag 4 oktober 2007

13.15 – 13.30 uur	Binnenkomst en koffie/thee
13.30 – 15.00 uur	Informatie over VAT en JAT door Sabine Juckenack (Centrum Jeugdbeleid KNH) Informatie over BJZ door Miranda Landman (jeugdhulpverlener en deelnemer Platform hulpverlening Steunpunt Huiselijk Geweld) Informatie over instanties en hun werkwijze door Ellen van Balen Walter (trainer)
15.00 - 15.15 uur	Pauze (thee/koffie)
15.15 – 16.30 uur	Vervolg informatie over instanties en hun werkwijze.
16.30 uur	Afsluiting

Deze training is mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de gemeenten: Anna Paulowna, Den Helder, Harenkarspel, Nidorp, Texel, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe.

in samenwerking met

BUREAU JEUGDZORG
NOORD-HOLLAND

Centrum Jeugdbeleid
Kop van Noord-Holland

Deelnemerslijst training

Training Kindermishandeling/Huiselijk Geweld voor buurtnetwerken najaar 2007

Naam	Organisatie/functie	Emailadres
1. Klasien Dijkstra	Jeugdarts GGD	kdijkstra@ggdhollandсноorden.nl
2. Rinka Schuijt	Intern begeleider van RKBS de Vlieberg Den Helder	rinkaschuijt@orange.nl
3. Anouck Auee	Leerplicht ambtenaar gemeente Den Helder	a.auee@denhelder.nl
4. Jacco Ruiten	Leerplicht ambtenaar gemeente Den Helder	jruiten@denhelder.nl
5. Phebe van Zanten	IB'er Locatie Thijsseschool	phebe.van.zanten@tuindorp-thijssse.nl
6. Will Pompert	IB'er locatie Tuindorpschool	will.pompert@tuindorp-thijssse.nl
7 Hans Pater	10 voor de toekomst NH	Hans.Pater@legerdesheils.nl
8. Jan Bak	politie wijkagent Den Helder Oost	Jan.Bak@noord-holland.politie.nl
9. Arco Hendriks	politie wijkagent Nieuw Den Helder	Jan.Bak@noord-holland.politie.nl
10. Ineke Stam	IB'er Pcb's De Fontein	fonteinineke@hotmail.com istam@hetnet.nl
11. Marja de Graaff	IB'er Pcb's De Fontein	mtdiav@quicknet.nl
12. Hannie Veltkamp	IB'er Pcb's De Fontein	fonteinhannie@hotmail.com
13. Henriette van Walsum	Tweemaster	henriette.van.walsum@tweemaster-tuselant.nl

Deze training is mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de gemeenten: Anna Paulowna, Den Helder, Harenkarspel, Nieuw-Dirk, Texel, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe.